

Suuntaviivat suomen kielen hallintoalueen vastuunjaolle ja toteuttamiselle

Hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 2020-12-16, § 97,
Diaarinumero: KS/2020:45 Vastaava yksikkö: kunnanjohtotoimisto [AAAA-MM-DD],
Tarkistettu "[XX, AAAA-MM-DD]" diaarinumero: [XX/AAAA:XX]
Päivämäärä: 2023-05-17
Vastaava yksikkö: kunnanjohtotoimisto

**NYKVARN
KOMMUN**

Innehåll

1 Tarkoitus	3
2 Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä	3
2.1. Yleiset määräykset	3
2.2. Oikeudet hallintoalueella	4
3 Ohjaus	4
3.1. Vastuunjako	4
3.1.1. Lautakuntien vastuu	4
3.1.2. Kunnanhallituksen vastuu	5
3.2. Tavoitteet ja toimintasuunnitelmat	6
3.3. Seuranta	6
4 Neuvonpito	6
4.1. Vähemmistön vaikutusvalta – neuvonpito ja dialogi	6
5 Koordinaattorin vastuu	7
6 Neuvonpidon menetelmätuki	7

1 Tarkoitus

Nykvarnin kunta on kuulunut suomen kielen hallintoalueeseen tammikuun 1. päivästä 2015 alkaen.

Hallintoalueen vastuista ja velvollisuuksista säädetään kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetussa laissa (2009:724) (jäljempänä vähemmistölaki).

Suuntaviivojen tarkoituksena on selkeyttää kunnan suomen kielen hallintoalueeseen liittyvän työn vastuunjakoa, tehtäviä ja seurantaa.

2 Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

Vähemmistölain säätämisen tarkoituksena oli vahvistaa kansallisten vähemmistöjen oikeutta käyttää omaa kieltään ja ylläpitää omaa kulttuuriaan. ~~Vähemmistölakiin on tehty joukko muutoksia, jotka tulivat voimaan 1. tammikuuta 2019. Muutosten tarkoituksena on vahvistaa vähemmistöjen oikeuksia entisestään.~~

Vähemmistölaissa säädetään juutalaisten, romanien, saamelaisten, ruotsinsuomalaisten ja tornionlaaksolaisten perusoikeuksista. Hallintoalueella viranomaisten velvollisuuksia vähemmistöä kohtaan on lisätty entisestään. Koska Nykvarnin kunta kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen, ruotsinsuomalaisella vähemmistöllä on kunnassa erityisen laajat oikeudet.

2.1. Yleiset määräykset

Laki sisältää joukon viranomaisia koskevia yleisiä määräyksiä siihen katsomatta, toimiiko viranomainen hallintoalueella vai ei. Seuraavassa on esimerkkejä näistä velvollisuuksista:

- Kuntien ja alueiden on tiedotettava kansallisille vähemmistöille näiden oikeuksista ja julkisen vallan vähemmistölakiin perustuvasta vastuusta sekä niistä määräyksistä, joihin laissa viitataan.
- Julkisella vallalla on erityinen vastuu kansallisten vähemmistökielten suojelemisesta ja edistämisestä. Kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia oman kulttuurin säilyttämiseen ja kehittämiseen Ruotsissa on myös edistettävä.
- Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.
- Kuntien on laadittava tavoitteet ja suuntaviivat vähemmistöpoliittiselle työlleen.

2.2. Oikeudet hallintoalueella

Kunnalla on hallintoalueella muun muassa seuraavat velvollisuudet:

- Kunnan on turvattava kansalaisten oikeus käyttää omaa kieltään suullisissa ja kirjallisissa yhteyksissä kuntaan, ja kunta on velvollinen vastaamaan heille suullisesti tai kirjallisesti.
- Kunnan on tarjottava esikoulutoimintaa ja vanhustenhuoltoa joko kokonaan tai olennaisilta osin vähemmistökielellä, jos joku hallintoalueella sitä pyytää.
- Kunnan on annettava kansalliselle vähemmistölle mahdollisuus vaikutusvaltaan tätä koskevissa asioissa ja mahdollisimman pitkälti kuultava vähemmistöä. Tämä koskee myös lasten ja nuorten oikeutta vaikutusvaltaan.
- Kunnan on pyrittävä siihen, että käytettävissä on vähemmistökieliä hallitsevaa henkilökuntaa.

3 Ohjaus

Kuvaus Nykvarnin kunnan vähemmistölakiin ja suomen kielen hallintoalueeseen liittyvästä työstä.

3.1. Vastuunjako

Nykvarnin kunnan lautakunnat ja kunnanhallitus ovat vastuussa lakivaatimusten täyttamisestä omalla toimialueellaan. Tietyt vähemmistölain määräykset ovat kokonaisvaltaisia (esimerkiksi suomenkielinen palvelu), ja jokainen lautakunta ovat siksi vastuussa siitä, että kunnan velvollisuudet täytetään. Lautakunnan toiminta lakivaatimusten täyttämiseksi on toteutettava käytettävissä olevien resurssien tai valtionavustuksen avulla.

3.1.1. Lautakuntien vastuu

Hoito- ja hoivalautakunnalla on erityinen vastuu seuraavien vaatimusten täyttamisestä:

- Ikääntyneiden oikeus saada palveluja ja hoivaa suomeksi ja oikeus oman kulttuuri-identiteetin säilyttämiseen.

~~— Suomenkieliseen vähemmistöön kuuluvien vanhusten tarpeiden kartoitus vuosittain. Kartoitus on sisällyttävä erottamattomana osana hallinnon toiminnan suunnitteluun.~~

Koulutuslautakunnalla on erityinen vastuu seuraavien vaatimusten täyttamisestä:

- Oikeus suomenkieliseen esikoulutoimintaan. Tämä saattaa myös merkitä esikoulutoiminnan tarjoamista jossakin toisessa kunnassa.
- Oikeus äidinkielenopetukseen. Tämä saattaa myös merkitä opetuksen antamista etäopetuksena.
- Lasten ja nuorten oikeus vaikutusvaltaan heitä itseään koskevissa kysymyksissä.
- ~~• Suomenkieliseen vähemmistöön kuuluvien lasten ja nuorten tarpeiden kartoitus vuosittain. Kartoitus on sisällyttävä erottamattomana osana hallinnon toiminnan suunnitteluun.~~
- Lasten kulttuuri-identiteetin kehittämisen ja oman vähemmistökielen käyttämisen edistäminen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalla on erityinen vastuu seuraavien vaatimusten täyttämisestä:

- Suomalaisen kulttuurin ja suomen kielen näkyville tuominen ja kannustaminen erityyppisten aktiviteettien avulla.
- Erityisen huomion kiinnittäminen suomalaistaustaisiin lapsiin ja nuoriin kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan suunnittelun yhteydessä.

3.1.2. Kunnanhallituksen vastuu

Kunnanhallituksella on erityinen vastuu seuraavista:

- Kunnan yhteiset rutinit suomenkielisiä palveluja koskeville oikeuksille.
- Strateginen työ kielitaitoisen henkilökunnan saatavuuden varmistamiseksi ja työntekijöiden kielitaidon seuraamiseksi.
- Ruotsinsuomalaisen kulttuurin edistäminen lasten ja aikuisten keskuudessa.
- Vähemmistön vaikutusvallan varmistaminen tätä itseään koskevissa asioissa.
- Suomenkielisen vähemmistön tarpeiden kartoittaminen joka toinen vuosi kokonaisvaltaisella tasolla ja kunnanhallituksen toimeksiannon pohjalta. Kartoituksen on kuuluttava integroituna osana hallinnon toiminnan suunnitteluun.
- Hallintoalueen valtionavustuksen budjetointi yhteistyössä vähemmistön kanssa.

3.2. Tavoitteet ja toimintasuunnitelmat

Kunnan konttoreiden on integroitava hallintoalueeseen liittyvät aktiviteettinsa ja tavoitteensa toimintasuunnitelmiinsa **Nykvarnin kunnan ohjausmallin mukaisesti.**

~~Lautakunnat voivat mielellään itse päättää oman toiminta-alueensa tavoitteista ja toimintasuunnitelmista.~~

~~Hallintoalueeseen liittyvistä aktiviteeteista on neuvoteltava vähemmistön kanssa ja ne on annettava tiedoksi vähemmistölle.~~

Kohdassa 3.1.1 mainittujen lautakuntien/hallintojen on vuosittain budjettiprosessin yhteydessä ilmoitettava kunnanjohtotoimistolle (koordinaattori) tulevan vuoden toimintaa koskevista suunnitelmistaan ja niiden tavoitteista. Niiden on myös ilmoitettava, tarvitsevatko ne niihin lisärahoitusta valtionavustuksesta. Kunnanjohtotoimisto (koordinaattori) jakaa sen jälkeen varat toiminnan pohjalta.

Myös muut lautakunnat/hallinnot voivat mielellään tehdä päätöksen oman alueensa tavoitteista ja toiminnasta.

3.3. Seuranta

Lautakuntien ja kunnanhallituksen on vuosittain otettava hallintoalueeseen liittyvän tehtävänsä seuranta mukaan **vuositilinpäätökseensä.**

Lautakuntien ja kunnanhallituksen seuranta on annettava tiedoksi vähemmistölle.

Kunnanhallituksella on myös kokonaisvaltainen seurantavastuu lautakuntien toiminnan ja oman toimintansa jatkuvasta seurannasta, ja sen on myös raportoitava poikkeamista kunnanvaltuustolle.

4 *Neuvonpito*

Kunnanhallitus vastaa, siitä, että paikallisen ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa pidetään toistuvia neuvonpitoja vähintään kaksi kertaa vuodessa. Neuvonpitojen tulee olla avoimia, eikä osanottajien tarvitse olla minkään yhdistyksen jäseniä.

Neuvonpidon puheenjohtaja päättää neuvonpidon esityslistasta ja tekee aloitteita hallintojen vastuuhenkilöiden kutumisesta mukaan neuvonpitoon.

4.1. Vähemmistön vaikutusvalta – neuvonpito ja dialogi

Hallintoalueen vähemmistön kanssa käytävän neuvonpidon tavoitteena tulee olla, että vähemmistöllä on todellinen vaikutusmahdollisuus. Nykvarnin kunta pyrkii tiedustelemaan

vähemmistön mielipidettä vähemmistöä koskevissa yksittäisissä asioissa ennen päätöksentekoa (neuvonpito). Kunnan ja vähemmistön tulee myös pyrkiä järjestämään keskusteluja, jotka perustuvat yhteiseen etuun ja joiden tavoitteena on tietyn politiikan osa-alueen kehittäminen tai yhteisen ongelman ratkaiseminen (dialogi). Neuvonpidon ja dialogin lisäksi myös tiedottaminen sisältyy neuvonpitoprosessiin.

5 Koordinaattorin vastuu

Suomen kielen hallintoalueen koordinaattori työskentelee kunnanjohtotoimistossa. Hän vastaa suomen kielen hallintoaluetyöhön myönnetyn valtionavustuksen käytön raportoinnista lääninhallitukselle ja toimii yhteyshenkilönä vähemmistöpoliittisissa ja suomen kielen hallintoalueeseen liittyvissä asioissa. Koordinaattori avustaa **neuvonpidon** puheenjohtajaa sekä tukee ja ohjaa kunnan hallintoja näiden työssä.

6 Neuvonpidon menetelmätuki

Eurooppalainen ohjeisto kansalaisjärjestöjen osallistumisesta päätösprosesseihin, hyväksytty Euroopan neuvoston INGO-konferenssissa 1.10.2019.